

Utrikesministeriets ansvars rapport 2024 – sammanfattning

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Innehåll

Allmänt	2
1 Positivt klimatavtryck	3
1.1 SDG4 (god utbildning för alla).....	3
1.2 SDG5 (jämslällldhet)	3
1.3 SDG13 (bekämpa klimatförändringarna)	5
1.4 SDG16 (fredliga ock inkluderande samhällen)	5
1.5 SDG17 (genomförande ock partnerskap).....	6
2 Negativt klimatavtryck	7
2.1 Ekologisk dimension	7
2.2 Social dimension	7
2.3 Ekonomisk dimension.....	8
3 Beskrivning av sättet att utarbeta rapporten	9

ALLMÄNT

Syftet med ansvarsrapporten är att redogöra för hur utrikesministeriet har bidragit till hållbar utveckling i sin verksamhet. Rapporten fokuserar också på ministeriets ansträngningar att minska fotavtrycket, det vill säga de negativa ekologiska, sociala och ekonomiska konsekvenserna av ministeriets verksamhet. Ansvarsrapporten har tagits fram utifrån FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling, Agenda 2030, och de 17 mål som ingår i programmet. Rapporten har nu upprättats för tredje gången. För att kunna jämföra resultaten behandlas i rapporten samma mål som under de två föregående åren.

Finland har förbundit sig att uppnå målen för Agenda 2030 inom utsatt tid. En av Finlands starka sidor är att arbetet med hållbar utveckling sker i bred samverkan mellan olika samhällsaktörer. Utrikesministeriet har en större roll särskilt när det gäller de yttre förbindelserna. Ministeriet arbetar aktivt i både bilaterala och multilaterala forum för att få den hållbara utvecklingen på rätt spår igen. Finland har målet att hitta nya sätt att ta itu med de globala problemen. I syfte att öka det positiva klimatavtrycket bidrar utrikesministeriet till finländska företags insatser för att exportera innovationer och hållbara lösningar. Finland har specialkompetens bland annat inom utbildning, jämställdhetsarbete, digitalisering, förnybar energi, system för tidig varning och banbrytande teknik.

1 Positivt klimatavtryck

Arbetet med att uppfylla målen för hållbar utveckling har varit utmanande bland annat på grund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess spridningseffekter, klimatförändringarna, covid-19-pandemin och de olika konflikterna. Konsekvenserna är kännbara i synnerhet i bräckliga länder som har enorma humanitära behov sedan tidigare.

1.1 SDG4 (god utbildning för alla)

Utbildning är en viktig förutsättning för att man ska kunna främja alla de övriga målen för hållbar utveckling. Enligt regeringsprogrammet är en inkluderande utbildning av god standard en av prioriteringarna i Finlands utvecklingssamarbete.

Utvecklingssamarbetet inom utbildningsområdet siktar till att

- lärarna och skolorna ska få bättre möjligheter att förbättra lärandet och läranderesultaten,
- rätten för flickor, barn med funktionsnedsättning och för de sämre ställda grupperna till inkluderande utbildning av god kvalitet ska tillgodoses på ett bättre sätt samt att
- de unga ska få bättre färdigheter, kompetens och livsfärdigheter som är relevanta med tanke på arbetslivet.

Instrumenten inom den privata sektorn har bidragit stort till att uppnå utbildningsmålet. Undervisning är en den största sektorn i Finnpartnership-projekten. Finnfund har gjort två investeringar i utbildningsområdet. Ett viktigt resultat 2023 var att Unicefs innovationscenter inledde den operativa verksamheten i Finland. Centrets mål är att förbättra lärandekvaliteten och läranderesultaten med hjälp av ny teknik och innovationer.

Utbildning har också stått i fokus i landprogrammen för Ukraina, Etiopien, Moçambique, Somalia, Palestinska området, Nepal, Myanmar och Kenya. Åren 2018–2023 har Ukrainas undervisningssektor genom olika projekt, fonder och samordning av sektorn fått cirka 30 miljoner euro i finansiering av Finland. Finlands bidrag till fonden Global Partnership for Education som utvecklar utbildning

i de fattigaste länderna uppgår till sammanlagt 25 miljoner euro under strategiperioden 2021–2025 och till fonden Education Cannot Wait som satsar på utbildning i krisdrabbade områden uppgår till åtta miljoner under strategiperioden 2023–2026. Finlands stöd till skolmatsystemet går via Världslivsmedelsprogrammet WFP. Finland är också medordförande för den globala koalitionen för skolmat. Ett av resultaten av koalitionen verksamhet är att antalet barn som fick skolmat ökade med 30 miljoner 2020–2023.

1.2 SDG5 (jäms­­tälldhet)

Inom det internationella samarbetet har utrikesministeriet eftertryckligt lyft fram Finlands prioriteringar för att förbättra jämställdheten och bekämpa diskrimineringen som sker på flera grunder. Målet är att 85 procent av alla nya utvecklingsprogram ska ha jämställdhetsfrämjande mål. År 2023 var den preliminära andelen 78 procent.

De viktigaste samarbetsparterna för att främja jämställdhet, kvinnors och flickors rättigheter samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter har varit FN:s jämställdhetsorganisation UN Women och FN:s befolkningsfond UNFPA. Finland har redan länge gett båda organisationerna såväl politiskt som ekonomiskt stöd. År 2022 fick cirka 6,4 miljoner flickor sexualupplysning via UNFPA och över 30 miljoner kvinnor och unga som lever i krisdrabbade områden fick tillgång till livsviktiga tjänster för sexuell och reproduktiv hälsa.

Finland har arbetat aktivt i projektet Generation Equality som samordnas av UN Women. Finland har också varit medordförande för organisationens koalition för teknik och innovation. Utrikesministeriet har också fortsatt samarbetet med Business Finland och Asiatiska utvecklingsbankens fond ABD Ventures. Syftet är att finansiera nyetablerade företag som utvecklar nya innovativa typer av teknik samt att främja jämställdhet.

Finlands betydande finansiering till internationella organisationer för att förbättra afghanska kvinnors och flickors rättigheter, ställning och grundläggande levnadsvillkor på landnivå har också fortsatt. I Nepal har Finlands stöd möjliggjort arbetet för att avhjälpa bristen på menstruationsskydd.

1.3 SDG13 (bekämpa klimatförändringarna)

Finland samarbetar med internationella organisationer och klimatfonder och driver bilaterala projekt för att bekämpa klimatförändringar och för att underlätta anpassningen till förändringarnas konsekvenser. År 2022 uppgick Finlands internationella klimatfinansiering till sammanlagt drygt 168 miljoner euro¹. År 2023 deltog Finland i Gröna klimatfondens andra formella kompletterande finansieringsomgång. Finlands bidrag till fonden uppgår till sammanlagt 60 miljoner euro 2024 – 2027. Finlands finansiering till den nya fond som ska ersätta skador och förluster som följer av klimatförändringarna är tre miljoner euro. Reduktion av katastrofrisker och förutseende finansiering är viktiga inslag i Finlands humanitära bistånd och politik.

De negativa konsekvenserna som följer av den globala uppvärmningen drabbar särskilt de fattigaste länderna. Finländska företag erbjuder utvecklingsländer lösningar som hjälper att motverka klimatförändringar, till exempel förnybar energi, effektiv vatten- och avfallshantering och kompetens inom byggande med låga utsläpp. Genom samarbetet inom handel och utveckling stärks utvecklingsländernas egna miljö- och klimatåtgärder och skapas marknader, arbete och kontakter. Under de senaste åren har Finland satsat särskilt på väder- och klimattjänster och system för tidig varning genom finansiering, kompetens och teknik.

1.4 SDG16 (fredliga och inkluderande samhällen)

Finland arbetar för demokrati, rättsstaten, mänskliga rättigheter och ett livskraftigt civilsamhälle både bilateralt och multilateralt vid FN, EU och internationella initiativ. Finland är känt bland annat för vattendiplomati, arbete för att stärka nätverk av kvinnliga fredsmedlare och för att främja unga och religiösa och traditionella aktörers positiva roll.

Finland har särskilt fokuserat på att främja finansieringen av agendorna Kvinnor, fred och säkerhet och Unga fred och säkerhet. Ukraina är Finlands största partnerland inom utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd. År 2023 var budgeten för utvecklingssamarbete i Ukraina 38 miljoner euro. Åren 2022–2023 har Finland gett

¹De klimatfinansiella siffrorna för 2023 blir klara hösten 2024.

Ukraina sammanlagt 42,7 miljoner euro i humanitärt bistånd. I allt stöd till Ukraina fästs vikt vid arbetet med att stärka rättsstatsstrukturerna och bekämpa korruption. Finlands medlemskap i FN:s råd för mänskliga rättigheter 2022–2024 har varit ett av de viktigaste verktygen för påverkansarbete. Finlands ständiga representant i Genève är vice ordförande för rådet 2024 och värnar om rådets mandat att främja de mänskliga rättigheterna.

1.5 SDG17 (genomförande och partnerskap)

Enligt preliminära uppgifter var summan för Finlands officiella utvecklingssamarbete 1 452 miljarder euro år 2023, vilket var cirka 0,52 procent av Finlands bruttonationalinkomst. Andelen utvecklingspolitiska lån och investeringar som räknas ingå i utvecklingssamarbetet var 108 miljoner euro 2023, vilket innebär en ökning på 58 miljoner euro jämfört med 2022. I enlighet med Finlands politiska mål har utrikesministeriet fortsatt ägarstyrningen av de internationella institut för utvecklingsfinansiering där Finland är ägare och medlem.

Utrikesministeriet har i enlighet med Finlands handlingsprogram Beskattning och utveckling 2020–2023 hjälpt i synnerhet afrikanska länder och andra utvecklingsländer att stärka sin kapacitet och kunskap inom skatteområdet och bekämpa olagliga penningflöden. Enligt ministeriets utvärdering 2023 har Finlands utvecklingssamarbete hjälpt utvecklingsländer att öka skatteinkomsterna.

Finland har genom sina åtgärder bidragit till ett fungerande multilateralt regelbaserat handelssystem. Åren 2021–2024 har Finland till exempel understött Trade Mark Africa med 10,5 miljoner euro. Organisationen har som mål att underlätta marknadstillträdet för länderna i regionen, utveckla affärsmiljön och förbättra produkternas konkurrenskraft.

Med hjälp av instrumenten för samarbete inom den privata sektorn och stöd i form av lån och investeringar har man understött överföring av teknik och kompetens som sker genom företagsverksamheten och privata investeringar i utvecklingsländer samt förbättrat företagens kapacitet att lösa globala utmaningar. Finland har åtagit sig att tillämpa resultatprinciperna för utvecklingssamarbetet. Finland följer också upp utfallet av arbetet och deltar i det politiska påverkansarbetet via OECD och EU.

2 Negativt klimatavtryck

2.1 Ekologisk dimension

Utrikesförvaltningens (ministeriet och beskickningarna utomlands) första miljöprogram gavs ut 2013. Därefter har utrikesförvaltningen systematiskt arbetat för att uppfylla miljömålen i sin verksamhet. Ministeriets ekoteam sammanställer årligen en uppföljande rapport till ministeriets ledning om utfallet av miljöprogrammet inom utrikesförvaltningen. Rapporten ligger till underlag för nästa periodens prioriteringar. Prioriteringarna för 2024 handlar om att ta hänsyn till miljöansvaret vid möten, minska fotavtrycket vid resor, reducera matsvinn och att främja principen om cirkulär ekonomi bland personalen.

Delegationer som har sänts på arbetsresa till utlandet har varit små och i stället för mötesresor har många möten ordnats på distans. Vid utrikesministeriet bildades i mars 2023 ett konferensteam som är utbildad för att ta hänsyn till miljöansvar vid all produktion av evenemang. Miljömålen gäller också utrikesförvaltningens olika upphandlingar, vilket innebär att man tar i beaktande produkternas tillverkningsmaterial, livscykel, energieffektivitet och återvinningsbarhet.

2.2 Social dimension

Prioriteringarna i utrikesministeriets personalstrategi (2021–2025)

1. Vi fokuserar vårt arbete på de viktigaste målen,
2. vi bidrar till kompetensutveckling och arbetstrivsel genom arbetsorganisering och praxis för team- och grupparbete,
3. vi stärker känslan av samhörighet genom att samverka, lyssna på varandra och föra en respektfull dialog.

En hög kompetensnivå och ständig utveckling av den är utrikesministeriets viktigaste resurs och grunden för framgång också i fortsättningen. Utrikesministeriet har en personalpolitisk och operativ plan för jämställdhet och likabehandling som bidrar till att genomföra regeringens jämställdhetsprogram. År 2023 inleddes en reform av utrikesförvaltningen. Syftet är att effektivisera ministeriets arbete ytter-

ligare och bygga upp mer funktionella strukturer i en föränderlig arbetsmiljö. Ministeriet kommer att ta fram en plan för kompetensutveckling och en kompetensstrategi under 2024.

2.3 Ekonomisk dimension

Enligt budgetpropositionen för 2024 ska inom utrikesministeriets förvaltningsområde främjas klimatmål som fastställts i internationella överenskommelser med sammanlagt cirka 330 miljoner euro. Utrikesförvaltningen följer ansvarsmålen vid upphandlingar i fråga om produkters och tjänsters energieffektivitet, drivkraft, tillverkningsmaterial, återvinningsbarhet och livscykel. På anbudsgivare och avtalspartner ställs krav som säkerställer att sociala aspekter uppfylls, det vill säga till exempel att man iakttar grundläggande rättigheter i arbetslivet och mänskliga rättigheter och uppfyller sociala skyldigheter i syfte att bekämpa grå ekonomi.

3 Beskrivning av sättet att utarbeta rapporten

Utrikesministeriets ledningsgrupp fastställde på mötet den 27 april 2021 de mål för hållbar utveckling som ministeriet rapporterar om och som också denna rapport redogör för. Det har bildats en grupp för att ta fram rapporten. Utvecklingspolitiska avdelningen, politiska avdelningen, avdelningen för internationell handel, kommunikationsavdelningen, administrativa tjänster, rättstjänsten, protokolltjänsterna, ekonomienheten samt enheten för planering och forskning har deltagit i arbetet med att ta fram rapporten.